

Cuprins

Abrevieri.....	XIII
Prefață.....	XV
Introducere.....	XXI
Partea I. Între aparență și adevăr: primul cerc al reconstrucției.....	1
Capitolul I. Contextul cultural și istoric al apariției sofismului.....	3
Capitolul II. Sofismul ca simptom al destrămării criteriilor.....	4
Capitolul III. Sofiștii ca „premergători ai nihilismului”	5
Capitolul IV. Protagoras: fragmentarea adevărului și consecințele sale.....	7
Secțiunea 1. Retorica și nașterea relativismului	7
Secțiunea a 2-a. Protagoras și începuturile „nihilismului”	10
Capitolul V. Gorgias: ruptura dintre ființă, cunoaștere și comunicare	14
Secțiunea 1. Logosul între cuvânt și principiu	14
Secțiunea a 2-a. Nihilismul lui Gorgias și contradicțiile negării	15
Capitolul VI. Sofismul și criza epistemologică: catalizatorul reconstrucției filosofice clasice	23
Capitolul VII. Critica tradițională: sofismul ca negație a transcendenței	26
Capitolul VIII. Depășirea sofismului. Socrate sau individualismul relativist ce-și depășește condiția în rostul dialogului. Descoperirea Celuilalt	29
Capitolul IX. Platon și Aristotel: reconstrucția principiului	34
Secțiunea 1. Platon și Academia sa. Onestitatea dialogului ca moment al dezvoltării ideii de Bine.....	34
Secțiunea a 2-a. Platon și reconstrucția sensului: combaterea nihilismului prin ideea de Bine	41
Secțiunea a 3-a. Depășirea conceptului de Ființă în gândirea lui Aristotel ca mod de combatere a individualismului relativist	42
Secțiunea a 4-a. Actul de reconstrucție teoretică și practică a filosofiei.....	46
Concluzie – Partea I.....	49
Partea II. De la deconstrucția elenistică la criza medievală a universaliiilor	51
Capitolul I. Era elenistică sau retragerea înțeleptului din lume	53
Secțiunea 1. Declinul universalului și noua centralitate a individului.....	56
Secțiunea a 2-a. Phronesis și sophia: de la relativism la contemplația întregului.....	62

Capitolul II. Disputa dintre realiști și nominaliști sau „Cearta universalilor”	73
Secțiunea 1. Lipsa dialogului și fragmentarea epistemei medievale	74
Secțiunea a 2-a. Nominalismul voluntarist: Duns Scotus și Guillaume d’Occam	79
Concluzie – Partea II	81
Partea III. Modernitatea: fractura subiectului și tentativele de reconstrucție a sensului	85
Capitolul I. Descartes și originea individualismului modern:	
de la <i>cogito</i> la criza sensului	87
Secțiunea 1. Individualismul cartezian și ruptura de tradiție.....	87
Secțiunea a 2-a. De la <i>cogito</i> la criza sensului și a comunității.....	90
Secțiunea a 3-a. Critici și alternative la paradigma carteziană	94
Secțiunea a 4-a. Reîntoarcerea la mirare și sensul contemplației	100
Capitolul II. Friedrich Jacobi și începuturile dezbaterii despre nihilism	107
Secțiunea 1. Jacobi și critica raționalismului sistematic.....	109
Secțiunea a 2-a. Nașterea conceptului de nihilism	111
Secțiunea a 3-a. „Credința” (Glaube) ca antidot.....	112
Secțiunea a 4-a. Critica și receptarea conceptului de nihilism	113
Secțiunea a 5-a. Jacobi și raportul dintre rațiune și libertate	115
Secțiunea a 6-a. Relevanța pentru dezbaterile contemporane: depășirea nihilismului prin rațiune și credință	116
Capitolul III. Spinoza și libertatea de gândire în cadrul unei comunități bine organizate	118
Secțiunea 1. Libertatea de gândire și ordinea comunitară.....	121
Secțiunea a 2-a. Etica rațională și responsabilitatea civică.....	122
Secțiunea a 3-a. Critici și perspective contemporane	124
Capitolul IV. Contractualiștii și încercarea de depășire a nihilismului	128
Secțiunea 1. Diagnosticul „nihilismului” social și moral	129
Secțiunea a 2-a. Limite și critici ale abordării contractualiștilor	131
Secțiunea a 3-a. Actualitatea gândirii contractualiștilor	132
Capitolul V. Restaurarea sensului. Filosofia clasică germană și contractualismul ca răspuns la criza valorilor	135
Secțiunea 1. Kant: pregătirea întâlnirii cu Celălalt prin instituirea unui dialog onest.....	136
§1. Autonomia voinței și întâlnirea morală cu Celălalt.....	138
§2. Kairosul moral și transfigurarea timpului	142
§3. Filosofia întregului: de la transcendental la dialogul moral.....	144
Secțiunea a 2-a. Fichte: libertatea subiectului și depășirea nihilismului prin activitate morală.....	145
§1. Principiul originar: „Eul se afirmă pe sine”	147

§2. Etica datoriei și libertatea ca depășire a nihilismului.....	148
§3. Religia morală și sensul infinit	151
§4. Compararea lui Fichte și Hegel în depășirea nihilismului	153
Secțiunea a 3-a. Hegel: reabilitarea cunoașterii speculative ca temei	
al înlăturării gândirii pesimist-nihiliste.....	154
§1. Dialectica – forma vie a rațiunii	158
§2. Rațiunea și imposibilitatea nimicului absolut.....	160
§3. Ideea absolută și reconcilierea contrariilor	162
§4. Kant – Fichte – Hegel: o perspectivă unitară anti-nihilistă.....	164
Secțiunea a 4-a. Depășirea nihilismului la Goethe: între abis și armonie.....	165
§1. Figuri ale nihilismului în opera lui Goethe	167
§2. Căile de depășire a nihilismului la Goethe	169
Concluzie – Partea III.....	172
Partea IV. Nihilismul modern și tentativele de reconstrucție a sensului.	
De la prăbușirea fundamentelor la reconfigurarea umanului.....	175
Capitolul I. Nihilismul modern și radicalismul individului la Max Stirner.....	177
Secțiunea 1. Introducere	177
Secțiunea a 2-a. Contextul istoric și intelectual.....	177
Secțiunea a 3-a. Conceptul de individ radical la Stirner.....	178
Secțiunea a 4-a. Relația dintre nihilism și individualism	179
Secțiunea a 5-a. Influențe și comparații filosofice	180
Secțiunea a 6-a. Critici și dezbateri	181
Secțiunea a 7-a. Concluzie	182
Capitolul II. De la Jacobi la Turgheniev: geneza și consacrarea termenului „nihilism”	183
Secțiunea 1. Introducere	183
Secțiunea a 2-a. Genealogia termenului „nihilism”.....	184
Secțiunea a 3-a. Nihilismul ca fenomen european	187
Secțiunea a 4-a. Concluzie și relevanță contemporană.....	188
Capitolul III. Dostoievski și renașterea prin suferință.....	190
Secțiunea 1. Introducere	190
Secțiunea a 2-a. Contextul ideologic al nihilismului rusesc	191
Secțiunea a 3-a. Dostoievski și experiența personală a ideilor radicale	192
Secțiunea a 4-a. Nihilismul în romanele lui Dostoievski	193
Secțiunea a 5-a. Strategiile literare ale lui Dostoievski în reprezentarea nihilismului	195
Secțiunea a 6-a. Depășirea nihilismului	196
Secțiunea a 7-a. Concluzie	197
Capitolul IV. Nietzsche: voința de putere, reevaluarea valorilor și afirmarea vieții.....	198
Secțiunea 1. Introducere	198
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului la Nietzsche	199

Secțiunea a 3-a. Depășirea nihilismului: Reevaluarea valorilor și afirmarea vieții	199
Secțiunea a 4-a. Nihilismul activ și estetica afirmării vieții	200
Secțiunea a 5-a. Critici și limite	201
Secțiunea a 6-a. Relevanța contemporană	201
Secțiunea a 7-a. Concluzie	202
Capitolul V. Heidegger și nihilismul modern	203
Secțiunea 1. Introducere	203
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului	203
Secțiunea a 3-a. Manifestări ale nihilismului în existența umană	204
Secțiunea a 4-a. Strategii de depășire a nihilismului	205
Secțiunea a 5-a. Dimensiunea etică și socială	206
Secțiunea a 6-a. Problema Ființei	207
Secțiunea a 7-a. Limite și critici	209
Secțiunea a 8-a. Dialog cu alte filosofii ale sensului	210
Secțiunea a 9-a. Concluzie	211
Secțiunea a 10-a. Spre o filosofie aspirațională: reconectarea la sens și justiție	212
Capitolul VI. Nihilismul și absurdul în filosofia lui Emil Cioran	213
Secțiunea 1. Introducere	213
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului la Cioran	214
Secțiunea a 3-a. Manifestări ale nihilismului	215
Secțiunea a 4-a. Atitudini și reacții în fața nihilismului	216
Secțiunea a 5-a. Dimensiunea etică și socială	216
Secțiunea a 6-a. Limite și critici	217
Secțiunea a 7-a. Dialog cu alți gânditori	218
Secțiunea a 8-a. Concluzie	218
Capitolul VII. Capitolul Foucault și nihilismul istoric	220
Secțiunea 1. Introducere	220
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului	221
Secțiunea a 3-a. Manifestări	222
Secțiunea a 4-a. Strategii	223
Secțiunea a 5-a. Dimensiunea etică și socială	225
Secțiunea a 6-a. Limite și critici	226
Secțiunea a 7-a. Dialog cu alți nihilști	227
Secțiunea a 8-a. Concluzie	228
Capitolul VIII. Nihilismul postmodern la Baudrillard	230
Secțiunea 1. Introducere	230
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului postmodern	231
Secțiunea a 3-a. Manifestări ale nihilismului în societatea contemporană	232
Secțiunea a 4-a. Strategii și reacții	233
Secțiunea a 5-a. Dimensiunea etică și socială	234
Secțiunea a 6-a. Limite și critici	235

Secțiunea a 7-a. Dialog cu alte filosofii ale nihilismului.....	236
Secțiunea a 8-a. Concluzie	237
Capitolul IX. Nihilismul hermeneutic și depășirea lui –	
Hans-Georg Gadamer.....	239
Secțiunea 1. Introducere.....	239
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului hermeneutic	240
Secțiunea a 3-a. Strategia de depășire a nihilismului hermeneutic.....	241
Secțiunea a 4-a. Dimensiunea etică și socială	242
Secțiunea a 5-a. Limite și critici	243
Secțiunea a 6-a. Dialog cu alte filosofii ale sensului – hermeneutica gadameriană în context contemporan	243
Secțiunea a 7-a. Concluzie	245
Capitolul X. Sartre – criza sensului și răspunsul existențial	246
Secțiunea 1. Introducere.....	246
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului	247
Secțiunea a 3-a. Libertatea ca răspuns la nihilism.....	248
Secțiunea a 4-a. Depășirea nihilismului prin responsabilitate	249
Secțiunea a 5-a. Angajamentul ca formă de transcendere	250
Secțiunea a 6-a. Critici și limite ale depășirii sartriene	251
Secțiunea a 7-a. Concluzie	252
Capitolul XI. Responsabilitatea față de „celălalt”: strategii levinasiene pentru depășirea nihilismului	253
Secțiunea 1. Introducere.....	253
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului moral.....	254
Secțiunea a 3-a. Strategii levinasiene de depășire a nihilismului moral.....	256
Secțiunea a 4-a. Dimensiunea etică și socială	257
Secțiunea a 5-a. Limite și critici	259
Secțiunea a 6-a. Dialog cu alți filosofi ai sensului	259
Secțiunea a 7-a. Concluzie	261
Capitolul XII. Paul Ricoeur și reconstrucția narativă a ființei	262
Secțiunea 1. Introducere.....	262
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului	263
Secțiunea a 3-a. Strategii de depășire a nihilismului prin narativitate și hermeneutică.....	265
Secțiunea a 4-a. Dimensiunea etică și socială a reconstrucției narative	266
Secțiunea a 5-a. Limite și critici	268
Secțiunea a 6-a. Dialog cu alți filosofi	269
Secțiunea a 7-a. Concluzie	269
Capitolul XIII. Albert Camus și încercarea de depășire a nihilismului prin revoltă și solidaritate.....	271
Secțiunea 1. Introducere.....	271
Secțiunea a 2-a. Camus și „constatarea absurdului”.....	272
Secțiunea a 3-a. Critica nihilismului radical în <i>Omul revoltat</i>	272

Secțiunea a 4-a. Depășirea nihilismului: revolta ca afirmare a vieții	273
Secțiunea a 5-a. Actualitatea gândirii lui Camus	274
Secțiunea a 6-a. Concluzie	275
Capitolul XIV. Gilles Deleuze și nihilismul creativ.....	276
Secțiunea 1. Introducere	276
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului	277
Secțiunea a 3-a. Manifestări ale nihilismului în gândirea lui Deleuze	278
Secțiunea a 4-a. Strategii și reacții în fața nihilismului	279
Secțiunea a 5-a. Dimensiunea etică și socială	280
Secțiunea a 6-a. Limite și critici	282
Secțiunea a 7-a. Dialog cu alte filosofii ale nihilismului.....	283
Secțiunea a 8-a. Concluzie	284
Capitolul XV. Filosofia comunicativă și depășirea nihilismului:	
perspectiva lui Jürgen Habermas	286
Secțiunea 1. Introducere	286
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului social.....	288
Secțiunea a 3-a. Strategii de depășire a nihilismului social.....	289
Secțiunea a 4-a. Dimensiunea etică și socială	290
Secțiunea a 5-a. Limite și critici	291
Secțiunea a 6-a. Dialog cu alte filosofii ale sensului.....	292
Secțiunea a 7-a. Concluzie	293
Capitolul XVI. Nihilismul și dialogul în filosofia postmodernă –	
Rorty, McIntyre.....	295
Secțiunea 1. Richard Rorty (1931-2007).....	296
§1. Diagnosticul nihilismului la Richard Rorty	296
§2. Strategia de depășire	298
§3. Dimensiunea etică și socială	299
§4. Limite și critici	300
§5. Concluzie	302
Secțiunea a 2-a. Alasdair MacIntyre (n. 1929)	302
§1. Diagnosticul nihilismului.....	302
§2. Strategia de depășire	303
§3. Dimensiunea etică și socială	304
§4. Limite și critici.....	305
§5. Dialog cu alte filosofii	306
§6. Concluzie	307
Capitolul XVII. Restaurarea sensului și identității în modernitate:	
perspectiva lui Charles Taylor	309
Secțiunea 1. Introducere	309
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul nihilismului modern.....	310
Secțiunea a 3-a. Criza valorilor și dilemele existențiale.....	312
Secțiunea a 4-a. Strategii de depășire a nihilismului modern.....	312
Secțiunea a 5-a. Dimensiunea etică și socială	314

Secțiunea a 6-a. Limite și critici	315
Secțiunea a 7-a. Dialog cu alți filosofi ai sensului	316
Secțiunea a 8-a. Concluzie	317
Concluzie – Partea IV	319
Partea V. Depășirea nihilismului: de la diagnosticul modern la reconstrucția relației și a justiției.....	323
Capitolul I. Justiția ca proiect comun: autoritate, legitimitate și întoarcere la sensul normativ	325
Capitolul II. Depășirea concepției nihiliste prin justiție, filosofie aspirațională	333
Secțiunea 1. După tăcerea neantului.....	333
Secțiunea a 2-a. Diagnosticul final al nihilismului – ruptura relației	335
Secțiunea a 3-a. Justiția – principiul re-legării	338
Secțiunea a 4-a. Justiția cosmică – respirația universală a ființei.....	340
Secțiunea a 5-a. Practici ale re-legării – cum se trăiește justiția cosmică în viața cotidiană.....	342
Secțiunea a 6-a. Tăcerea devine cântare	350
Secțiunea a 7-a. Filosofia aspirațională – renașterea sensului	352
Secțiunea a 8-a. Cronos și Kairos: timpul justiției ca depășire a nihilismului....	353
Secțiunea a 9-a. Maxima justiției și comuniunea cu Logosul – dialogul ființei cu Celălalt	355
Secțiunea a 10-a. Dimensiunea etică – iubirea ca justiție.....	357
Secțiunea a 11-a. Dimensiunea socială – comunitatea ca spațiu al sensului	358
Secțiunea a 12-a. Dimensiunea ontologică – ființa reconciliată.....	360
Secțiunea a 13-a. Schema depășirii nihilismului	361
Secțiunea a 14-a. Întoarcerea la sens și fericirea ca țel suprem.....	364
Bibliografie selectivă.....	367